

PFEIFFER GYULA

ERDŐMÉRNÖK

1871-1945

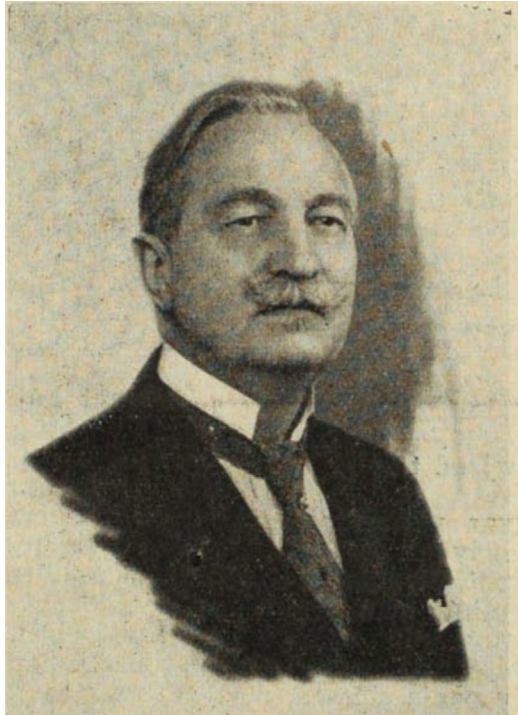
ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

ERDÉSZEK A VÉRTES ÉRTÉKEIÉRT EGYESÜLET
TATABÁNYA
2026

In memoriam Pfeiffer Gyula

Halálának nyolcvanadik és a Magyarok Nagyasszonya Sziklatemplom építési munkái megkezdésének századik évfordulójára

PFEIFFER GYULA OKLEVELES ERDŐMÉRNÖK

PÉCS, 1871–BUDAPEST, 1945

BOSZNIA-HERCEGOVINA M. KIR. FŐ-ERDŐTANÁCSOSA 1916-1918,

A FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISZTERIUM ERDÉSZETI FŐOSZ-

TÁLY-FŐNÖKE 1926-1931,

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ BERUHÁZÁSOK KIVITELEZŐJE

AZ OEE-NEK ÉS MÁS SZAKMAI EGYESÜLETNEK IS MEGBECSÜLT TAGJA

A MAGYAR PÁLOS REND KONFRÁTERE

Szerzők és szerkesztők:

Boglári Zoltán
Encsi Csaba,
Hartdéken Ákos,
Hirrmann Antal,
Inokai Balázs,
Dr. Kozma Zsolt
Mohai Elek,
Dr. Schweighardt Éva,
Dr. Schweighardt Hedvig,
Schweighardt Ottó,
Szabó Szabolcs,
Tarjáni Antal,
Zátonyi Imre

Tartalom

Előszó	5
Megemlékezés Pfeiffer Gyula munkásságáról	6
Családi háttér, budapesti és pécsi gimnáziumi, majd selmeci erdőmérnöki tanulmányai	6
Szakmai életút a sikeres államvizsga után	11
Tisztségei országos jelentőségű egyesületekben	15
Pfeiffer Gyula építészeti beruházásai	19
1934 a Pálosok visszatelepülése Budára, a rend feloszlata és a rendszerváltozás utáni újrakezdés	32
Adományozók, támogatók	46

Felelős kiadó:

Erdészek a Vértes Értékeiért Egyesület
(2800 Tatabánya, Dózsakert u. 63.)

ISBN 978-615-02-5900-0

Előszó

Pfeiffer Gyula erdőmérnök kollégánk talán egy kicsit érdemtelenül elfeledett alakja erdészettörténelmünknek.

Ha a portréját meg akarjuk rajzolni, akkor a levéltári dokumentumokra, a szakajtóban és napilapokban közzétett tudósításokra, az általa betöltött hivatali tisztségekre, különféle szakmai szervezetekben vállalt szerepeire, és nem utolsósorban az ő elképzelései, tervei szerint, és az ő irányításával megvalósult különösen értékes építési beruházásokon keresztül tudjuk ezt megtenni. Sajnos a második világháború miatti veszteségek között a személyét, munkásságát jobban megvilágító alkotásai (pl. filmek) úgy tűnik megsemmisültek, elvesztek.

Pfeiffer munkásságán végigtekintve, egy nagyon nehéz történelmi korban dolgozó olyan erdőmérnök kollégára ismerhetünk személyében, aki erdészettörténelmünknek, de a magyar történelmünknek is megemlékezésre méltó, kiemelkedő alakja!

Életről 1991-ben az Erdészettörténeti közlemények 2. számában Dr. Jerome René erdőmérnök az ERTI kutató munkatársa jelentetett meg egy nagyszerű tömör összefoglalót és méltatást

https://epa.oszk.hu/02400/02451/00017/pdf/EPA02451_Erdeszettorteneti_Kozlemenyek_02_1991_064-073.pdf

illetve a további dokumentumok alapján ezt kiegészítve az Erdészeti Lapokban: Erdészeti Lapok 1994. 129. évf. 6. füzet, amit jelen írásunkban további életrajzi adatokkal, archív dokumentumi hivatkozásokkal bővítve, fotókkal illusztrálva adunk közre.

A megemlékezésnek két apropója is adódott 2025-ben, az egyik, Pfeiffer Gyula halálának nyolcvanadik évfordulója, a másik Pfeiffer élete egyik fő művének, a Budapesten álló Sziklatemplom és hozzá tartozó pálos rendház építési munkái megkezdésének századik évfordulója. A kerek évfordulóra a kiadványunk kézírata elkészült, de a nyomdai előkészítési és nyomdai munkák áthúzódtak 2026 év elejére.

Megköszönjük minden kedves támogató anyagi és szellemi segítségét, akik nélkül nem jöhetett volna létre jelen kiadványunk sem.

Tata, 2026. január 22.

Megemlékezés Pfeiffer Gyula munkásságáról

Családi háttér, budapesti és pécsi gimnáziumi, majd selmeci erdőmérnöki tanulmányai

Pfeiffer Gyula 1871. február 16-án született Pécs óvárosában a Mária utca 19-ben, édesapja Pfeifer György szabómester, édesanyja Gőbölös Julianna, mindketten római katolikus vallásúak a kereszteleési anyakönyvi bejegyzés szerint.

Pfeiffer Gyula Pécs. Kereszteleési anyakönyvek 1870–1882

A korabeli katolikus kereszteleési anyakönyvekkel kapcsolatosan meg kell említeni, hogy az anyakönyvek vezetését Mária Terézia 1750-es pátense értelmében a plébános, esetleg a káplán, a kórusvezető kántor, a sekrestyés, a harangozó, a templomgondnok vagy más személy végezhetette, így az eredetileg még Pázmány Péter idején előírt latin nyelvű anyakönyvezés mellett, volt amikor latinul, ha a bejegyzést végző nem bírt ilyen műveltséggel, akkor magyarul, vagy más helyben beszélt nyelven történt.

Pfeiffer Gyula esetében latinul került a kereszteleés minden adata bejegyzésre az anyakönyvbe, ezért a keresztnévek is latin nyelven íródtak, így az édesapa György helyett Georgius, a keresztelt Gyula helyett Julius, a családfenntartó mestersége szabómester helyett sartor-ként került bejegyzésre. A Pfeifer család neve is van hol egy „f” –el íródik, másutt kettőzött betűvel „ff”, attól függően, hogy mennyire volt jártas a nevet lejegyző a német nyelvben.

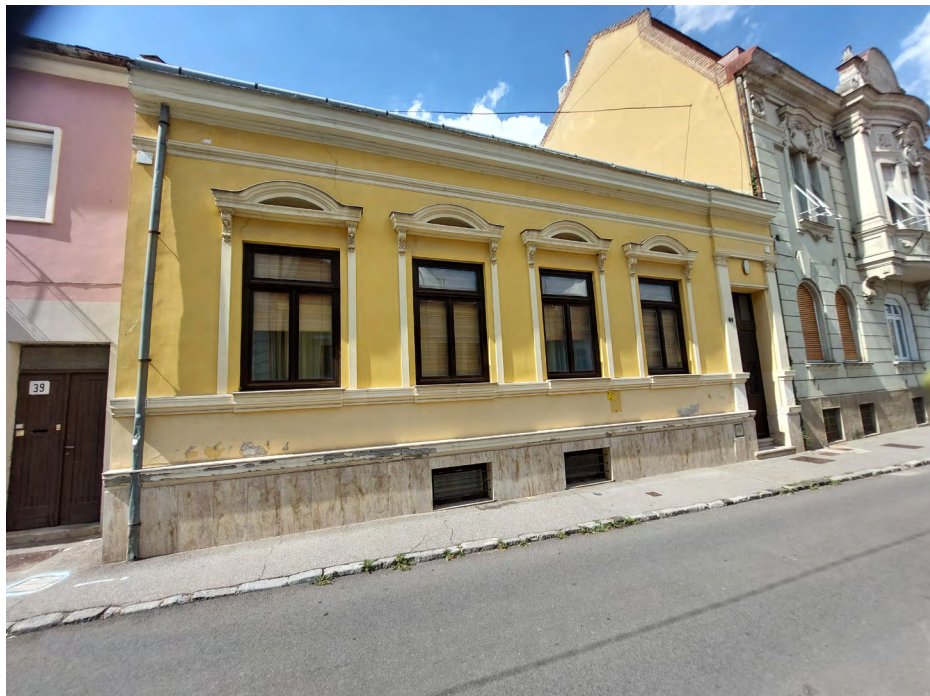
A szülői ház ma is áll, időközben természetesen az utcabéli házszámozások a beépítettség növekedésével változtak, így ma ez a 41-es házszámú épület*. Ehhez az információhoz Madas József bányamérnök kolléga igen részletes munkájából juthatunk: <https://mnytud.arts.unideb.hu/madas/adatbazis.php?utca keres=M%C3%A1ria&utcaev=gasse2011>

A Pécs Mária utca 19. szám alatti épület a Gőbölös családé volt, itt laktak egy 1864-es címjegyzék szerint:

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BARM_CimNevTar_HazsamJegyzek_1864/?pg=9&layout=s&query=M%C3%A1ria

A Madas József összeállításában megjelent helytörténeti összefoglaló kimutatás-

ból arra gondolhatunk, hogy a család valószínűleg nem volt szegény, sőt a pécsi szőlőbirtokok korabeli nyilvántartásai szerint Göbölös Julianna (Júlia) nevén pl. két pécsi tagban is – Arany-hegy és Felső Makár - egyenként több mint egy holdas szőlőtulajdon szerepelt (Szőlőtulajdonosok névjegyzéke 1884 | Library | Hungaricana), a városközponti helyen dolgozó szabómesternek pedig vélhetőleg lehettek jól fizető megrendelése.

Fotó: Hirmann Antal

A gróf Majláth családnak is volt ingatlanja a korabeli Mária utcában, ennek bizonyosan szerepe lehetett Pfeiffer későbbi szakmai tanulmányaiban is.

Ha elfogadjuk azt a feltételezést, hogy a római katolikus egyházi keresztlési anyakönyvek adatai alapján az édesapa és az édesanya, sőt a családfenntartó foglalkozása is ugyanaz, akkor ugyanarról a családról beszélünk. A családdal kapcsolatban így megállapítható, hogy a több településen is megfordult Pfeifferék gyermekei nem csak Pécsen születhettek. A testvérek keresztlési/születési anyakönyvei szerint az első gyermek, Júlia Ida 1865-ben Kővágóörsön született, majd a következő György (Georgius) 1869-ben Pécsen, Gyula 1871-ben Pécsen, 1874-ben Budapest Terézvárosban Emma Anna, 1876-ban Báltaszéken Emma Heléna, 1880-ban Mária Heléna Pécsen, 1882-ben Budapest Szentistvánvárosban Anna Ilona.

Az alábbiakban a testvérek keresztelési anyakönyveinek másolatai

Kővágóörs Pfeiffer - Göbölös Júlia Ida
1865.06.13.

Pécs Pfeiffer - Göbölös=Gergius
1869.11.21.

Térézváros Pfeiffer - Göbölös= Emma Anna
1874.04.17.

Bátaszék Pfeiffer - Göbölös= Emma
Helena 1876.01.17.

Pécs Pfeiffer - Göbölös= Maria Helen
1880.01.27.

Szentistvánváros Pfeiffer - Göbölös=
Anna Ilona 1882.04.15.

Magyar Nemzeti Levéltár Baranya Vármegyei Levéltára kigyűjtése alapján a következők állapíthatók meg a gimnáziumi tanulmányairól:

A pécsi érettségi kimutatásban olvasható adatok szerint a kutatott személy a középiskolai tanulmányait a budapesti IV. kerületi (belvárosi) községi főreáltanodában (mai Eötvös József Gimnázium, iratanyaga a Budapest Főváros Levéltárában található meg) kezdte meg 1881/82-ben az I. osztályt, 1882/83-ban a II. osztályt végezte el.

Ezt követően a pécsi m. kir. állami főreáliskolában, az 1883/84-es tanévtől a harmadik osztályban folytatta tanulmányait. Az iskolai önképzőkör tagja is volt, 1889 júniusában érettségizett itt. A pécsi főreáliskolai bejegyzés szerint a pécsi évek alatt édesanyja özvegy volt! Talán édesapja elvesztésének is betudható, hogy a Bp. IV. kerületi főreálban a második év végére rosszabbak lettek a tanulmányi eredményei.

Pfeiffer Budapesti Eötvös év végi értesítő

A harmadik gimnáziumi osztályt már a Pécsi Magyar Királyi Állami Főreáliskolában végzi. Év végi Értesítője az 1883-84. tanév végén:

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Pecs_27078_allami_27101_1883/?pg=48&layout=s&query=pfeifer

Ugyanitt tesz érettségít 1889-ben. A Pécsi Magyar Királyi Állami Főreáliskola 1888/9. Tanévi Értesítője:

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Pecs_27078_allami_27106_1888/?pg=89&layout=s
A pécsi gimnáziumban az év végi eredményei évről-évre javulnak.

Selmezbányán 1889 őszén kezdi el tanulmányait a Magyar Királyi Bányászati és Erdészeti Akadémia erdészeti szakán, 1892-re valamennyi vizsgáját sikeresen teljesíti, egészen kiváló eredményeket ér el a tantárgyi kollokviumokon. A Soproni Egyetem Levéltára rendelkezésre bocsátotta a hallgatói adataira, vizsgaeredményeire vonatkozó záradékolt Főkönyvi adatait:

1889 téli/nyári félévek

A kötelezően előírt és sikeresen teljesített tantárgyi vizsgák igazolásául Sóltz Gyula az erdőrendezés tanára látja el igazoló - 1892 július 30-i keltezésű - záradékkal Pfeiffer tanulmányi eredményeit. Csak érdekességképpen a középítészet tantárgyat jeles eredménnyel zárja, ennek fényében tán nem véletlen, hogy később számos komoly építési beruházást is sikerrel bonyolít le.

A kiegyezés után, az 1868/69. tanévtől a m. kir. pénzügyminisztérium rendelete alapján a tanítás kizárólag magyarul folyhatott, nem sokkal később, 1872-ben a Bányászati és Erdészeti Akadémián tantervreformot hajtottak végre, mely eredményeként létrejött az immár önálló Építészet Tanszék. Az új egység irányításával Lehoczky Gyulát, a Selmecen végzett bánya- és kohómérnököt bízták meg, először rendkívüli, majd nyilvános rendes tanárként. Ezt is meg kell jegyeznünk annak érdekében, hogy Pfeiffer építési munkáit jobban megérthessük.

Az Akadémia tanügyi előírásainak megfelelően az összes kötelező vizsga sikeres letétele után két év szakmai gyakorlatot teljesít, a gróf Székhelyi Majláth György Alsó-Miholjáczi uradalmában. Az előzőekben említett Pécs, Mária utcai szomszédság valószínűleg közrejátszhatott a szakmai gyakorlat helyszínének megválasztásában is.

Az államvizsgát 1894-ben (őszi terminus) jó eredménnyel teljesítette:

Erdészeti Államvizsgák törzskönyve

Az Erdészeti Lapok 1894 őszi államvizsgáról szóló tudósításából kitűnik, hogy a vizsgára az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) Alkotmány utcai Székházában került sor, a vizsgálobizottság elnöke pedig Bedő Albert országos főerdőmester és miniszteri tanácsos volt. Erről tudósít az erdészeti Lapok:

https://erdeszetilapok.oszk.hu/01496/pdf/01496_964-970.pdf

A Pfeiffer Gyula végzése idején érvényben lévő erdészeti államvizsga-szabályzatot tartalmazza Vadas Jenő monográfiája a 321. oldaltól (A selmeczbányai m[agyar] k[irályi] Erdőakadémia története és ismertetője, 1896, Selmeczbánya), elektronikusan elérheti itt: <https://mek.oszk.hu/18000/18095/>

„A szabályzat bevezetője szerint: Az erdészeti államvizsgák évenként kétszer, az őszi és tavaszi hónapokban Budapesten tartatnak, az alább szöszerint következő szabályzat és ennek módosítására vonatkozó rendelet szerint. Az ebben említett bizottság jelenleg a következő szakemberekből áll:

Elnök: Kálnoki Bedő Albert földművelésügyi m. k. államtitkár stb.

Tagok: Belhásy Emil, m. kir. főerdőtanácsos; br. Feilitzsch Arthur, m. kir. erdőigazgató; Csík Imre kir. erdőfelügyelő; Fekete Lajos m. kir. főerdőtanácsos, akad. tanár; Csiby Lőrincz m. kir.erdőmester s. erdőakad. tanárhelyettes; Havas József kir. erdőigazgató; Almásy Andor m. kir. erdőtanácsos; Horváth Sándor m. kir. főerdőtanácsos; Illés Nándor ny. m. kir. főerdőtanácsos; Kallina Károly m. kir. főerdőmester; Garlathy Kálmán m.kir. erdőigazgató; Bartha Gyula kir. erdőfelügyelő; Podhradszky András, Coburg hercz. erdőigazgató; Rutska Tivadar m. kir. főerdőtanácsos; Sóltz Gyula m. kir. miniszteri tanácsos; Szabó Adolf m.kir. erdőigazgató; Távi Gusztáv m. kir. erdőtanácsos; Tömcsányi Gyula m. kir. erdőigazgató; Scholcz Ottó urad. erdőmester; Vadas Jenő m. kir. erdőtanácsos akad. tanár.”

Reméljük egyszer a jövőben ismét lehet ezen a helyszínen, mint az OEE újfent birtokba vett székházában államvizsgát tartani!

Az Akadémia Államvizsga szabályzatból kiderül miért is Budapesten tartották az államvizsgákat és kik lehettek a vizsgabizottság tagjai. A szabályzatot Trefort Ágoston Magyarországi földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztere hagyta jóvá. Jelentős szerepe

volt akkoriban az OEE-nek is a vizsgakérdések összeállításában, a szabályzat szerint: „Az írásbeli vizsgálatnál felteendő kérdéseket, a selmeczi kir. akadémiától és az Országos Erdészeti Egyesülettől ez iránt bekívánt javaslatok meghallgatása után, a vizsgáló bizottság elnöke és vizsgáló bizottság tagjai az írásbeli vizsgálat megkezdése előtti napon együttesen és egyetértően vagy szótöbbséggel állapítják meg.”

Szakmai életút a sikeres államvizsga után

Pfeiffer Gyula szakmai előmeneteléről pontos adatokkal szolgálnak az OEE kiadásában, Horváth Sándor m. kir. főerdőtanácsos, egyesületi titkár szerkesztésében megjelenő erdészeti zsebnaptárak, melyek évről évre közlik a m. kir. erdőigazgatóságok, főerdőhivatalok és erdőhivatalok körében alkalmazott kollégák neveit és a beosztásukra vonatkozó adatokat.

1895-ben a **m. kir. Zsarnóczai erdőhivatalnál** (korabeli Bars vármegyében, Selmecztől cca. tíz kilométerre Nyugatra fekvő Garam menti kisváros) kezdi el már okleveles erdőmérnökként szakmai pályafutását, mint **erdőgyakornok**.

1898-tól a **Zágrábi királyi erdőigazgatóság Vinkovczei kir. főerdőhivatalánál** dolgozik, első beosztása **erdészjelölt**.

1899 is egy jelentős mérföldkő Pfeiffer életében, február 14-én házasságot köt, feleségül veszi Urbán Annát, esketésükre Eszéken a Szent Péter és Pál apostolokról nevezett katedrálisban került sor.

A házassági anyakönyvi kivonat másolata az alábbiakban olvasható:

Pfeiffer körrendészeti irodatiszt és U. Anna

A kivonat szerint, Pfeiffer hivatali beosztása körrendészeti irodatiszt. Felesége Urbán Anna Matild Sljivosevciben született és Alsómiholjácson lakott, ahol Pfeiffer a kötelező - államvizsga előtti - szakmai gyakorlatát töltötte.

Pfeiffer házassági tanúja Kuzma Gyula erdőmérnök erdőmester, a Vinkovczei Erdőhivatal főerdésze.

1900-tól a Zágrábi királyi erdőigazgatóság **Vinkovczei kir. főerdőhivatalánál** dolgozik, beosztása: erdész.

1901-től a **Vinkovczei kir. főerdőhivatal Új-Gradiskai erdőgondnokságán** erdész.

1907-től a **Vinkovczei kir. főerdőhivatal Új-Gradiskai erdőgondnokságán** főerdész.

1909-től a **Vinkovczei kir. főerdőhivatal Új-Gradiskai erdőgondnokságán** erdőmérnök.

1910-től a **M. kir. földmívelési minisztérium I/B. főosztályán belül a Kincstári erdőrendezés és építkezési ügyekkel foglalkozó 4. ügyosztályon főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott erdőmérnök.**

A Vinkovcában szerzett szakmai tapasztalatainak is köszönhetően vesz részt, a különböző helyszíneken rendezett kiállítások erdészeti, vadászati vonatkozású pavilonjainak tervezésében és kivitelezésében. 1907-ben a Pécsen megnyitott országos kiállítás erdészeti és vadászati pavilonja belső munkáit végzi, különösen az általa tervezett, 1000 akós hordóra emlékeztető „dongapavilon” arat osztatlan sikert. Az Erdészeti Lapok így tudósít róla: <https://erdeszetilapok.oszk.hu/01576/pdf/01576.pdf>

Nem sokkal később 1910-ben a bécsi nemzetközi vadászati kiállításon, mint a magyar pavilon egyik berendezője vesz részt, erről tudósít az erdészeti lapok korabeli száma.

„A kiállítás rendezésének érdeme ismét Földi János m. kir. főerdőtanácsosé. E téren való kiváló jártassága annyira közismert a korábbi kiállításokról, hogy olvasóink előtt külön kiemelésre alig szorul. Valóságos specialistája ő a kiállítások rendezésének, aki újabban — a különféle kiállítások halmozódása következtében — majdnem kizárólag e téren működik. A kiállítás előkészítésében és **rendezésében azonban igen lényeges működést fejtett ki Clement Károly m. kir. erdőmérnök is, valamint a rendezés későbbi szakában Pfeiffer Gyula m. kir. főerdőmérnök.**

A teljes cikk itt olvasható:

https://erdeszetilapok.oszk.hu/01624/pdf/EL_1910_49_15_01624_590-602.pdf

1911-ben a Torinóban rendezett világkiállításon is szerephez jut a magyar kiállítók részéről az általa tervezett erdészeti pavilonnal, az erről szóló tudósítás itt olvasható: (Székely Miklós cikke: „Attila sátra Torinóban”):

https://real.mtak.hu/50176/1/36_Szekely.pdf

A sikerre vitt világkiállításon való részvételét I. Ferencz József őfelsége kitüntetéssel jutalmazta:

(Erdészeti Lapok Közgyűlési jegyzőkönyv és Királyi kitüntetés 1912)
<https://erdeszetilapok.oszk.hu/00987/pdf/00987.pdf>

Talán a fenti sikeres tevékenységének is köszönhetően előléptetik, ugyanis 1913-tól a **M. kir. földmívelési minisztérium I/B. főosztályán belül a Kincstári erdőrendezés és építkezési ügyekkel foglalkozó 4. ügyosztályon erdőtanácsosi címmel felruházott főerdőmérnök.**

1915-től **M. kir. földmívelési minisztérium I/B. főosztályán belül a Kincstári erdőrendezés és építkezési ügyekkel foglalkozó 4. ügyosztályon erdőtanácsos.**

1916 októberétől I. Ferenc József kinevezi **Bosznia-Hercegovina főerdőtanácsosává**, a kinevezéséről szóló tudósítás az Erdészeti Lapokban olvasható: https://erdeszetilapok.oszk.hu/01022/pdf/EL_1916_55_19-20_523-524.pdf

Ezzel a kinevezéssel gyakorlatilag ő lett Bosznia-Hercegovina erdészeti igazgatásának első számú vezetője.

A pécsi gimnáziumi évek alatt is, majd a mai Horvátországhoz tartozó Zágrábi Erdőigazgatóságnál eltöltött évek alatt nyilvánvalóan megtanulta, meg kellett tanulnia

a helyben használatos horvát nyelvet, ami szükséges volt a későbbi bosznia-hercegovinai kinevezéshez.

De ugyanitt megtanulta az értékes tölgy állományokkal való gazdálkodást és a kitermelt faanyag értékesítésével kapcsolatos fontos szakmai ismereteket, az erdészeti üzemek gazdaságos, eredményes működtetését.

A Bosznia-Hercegovina erdeiben folyó kincstári erdőgazdálkodásról igen jó átfogó képet ad Kovács József Erdészeti Lapok 1942. augusztusi lapszámában megjelent Fröhlich György egykori m. kir. főerdőtanácsos visszaemlékezései alapján íródott cikke. A Szarajevói Erdőgazgatóságról szóló írás itt olvasható:

https://erdeszetilapok.oszk.hu/01440/pdf/EL_1942_08_0362-0369.pdf

A kinevezés mellett szólhatott még az a tény is, hogy a Bosznia-Hercegovina erdőállományaiban kitermelt értékes faanyag elszállításához elengedhetetlen volt az erdei keskeny nyomtávú vasúthálózat kiépítése és üzemeltetése. A már említett selmeci középítés tanszék pedig teljes tudással vértette fel diákjait az ilyen vasúti pályák és hozzá tartozó műtárgyak, alagutak vasúti hidak, illetve épületek etc. tervezéséhez, építéséhez, működtetéséhez. Széles nyomtávú vasútvonal hossza viszonylag csekély volt, Bosznia-Hercegovina okkupációja után főként az 1912-t követő években az Osztrák–Magyar Monarchia a terület közlekedési hálózatának fejlesztésébe fogott. A túlnyomóan hegyvidéki környezet miatt keskeny nyomtávolságú (760 mm, boszniai nyomtáv) vasutak építéséről döntöttek, mivel így kisebb ívsugarakat alkalmazhattak, kevesebb földmunkát kellett végezzenek, és a vasúthálózat üzemeltetése is olcsóbb volt. Az úgynevezett Boszna-vasút Belgrádtól Szarajevó érintésével Dubrovnikig vitt, és a hálózat kiépítésében magyar mérnökök és munkások is közreműködtek. (Wikipédia)

Csak egy kis érdekesség a szerelvényeket vontató mozdonyokra vonatkozóan. Észak-Amerikában a mai napig a hegyvidékek nemzeti parkjaiban elterjedt keskeny nyomtávú vasúti szállítást, vontatást végző gőzmozdonyok az ún. Shay rendszerű mozdonyok (feltalálójuk Ephraim Shay hadmérnök az Amerikai polgárháború után fakitermelő és feldolgozó vállalkozásához építette az első ilyen mozdonyt). Ezek közül egyetlen darab járt Európa keskeny nyomtávú vasútjain, mégpedig a Magyar Királyságban Tordán egy cementgyári kőbányában működött, majd az elvesztett világháború után került Bosznia vasútjainak tulajdonába, ahol egészen a következő világháború végéig használatban volt, végül egy szarajevói vasúti bontóüzemben szétbontották.

Az első világháborút követően is a Földművelésügyi tárca Erdészeti Főosztályán dolgozik, ahol folyamatos volt Pfeiffer hivatali előmenetele.

A világháborús összeomlás után a fahiánnyal küzdő ország faanyag ellátásában helyettes kormánybiztosi beosztásban végzett sikeres tevékenységéért Horthy Miklós Kormányzó magas elismerésben részesíti. Az Erdészeti Lapok 1924. évi október 15-i lapszáma Horthy Miklós kormányzó általi kitüntetés adományozásáról tudósít:

https://erdeszetilapok.oszk.hu/00064/pdf/EL_1924_10_193-198.pdf

1926 elejére éri el Pfeiffer hivatali karrierjének csúcsát, kinevezik az újjászervezett minisztériumi erdészeti igazgatás élére. Az FM I. erdészeti főosztály élére kerül, mint Főosztályfőnök (Kaán Károly közvetlen hivatali utódaként 1926. jan. 01-től), erről tudósít az Erdészeti Lapok: https://erdeszetilapok.oszk.hu/00077/pdf/EL_1926_01_31-44.pdf

A kinevezéssel kapcsolatban fontos információ, hogy a Földművelésügyi Minisztériumban az új szervezeti struktúra és annak vezetősége még a régi erdészeti vezetőség (Kaán Károly) előterjesztése szerint született meg.

A Lapok így méltatja Pfeiffert: Az erdészeti főosztály élére Pfeiffer Gyula miniszteri tanácsos került, aki az erdészeti építkezéseknél, többrendbeli erdészeti és vadászati kiállítás rendezésénél, nemkülönben magasabb fokú kereskedelmi és üzleti szellemet feltételező üzemek vezetésénél tett hírnévre szert, s jelenleg is nem egy igen tekintélyes társadalmi intézmény élén áll*.

A *-al jelzett intézményi szerepvállalása tekintetében a MAGYAR FATERMELOK, FAKERESKEDŐK ÉS FAIPAROSOK ORSZÁGOS EGYESÜLETE-ben betöltött tisztségéről az OEE 1923-as kiadványa tudósít, mégpedig az 1922. évi működéséről szóló jelentésben: https://eprints.edk.oec.hu/556/1/fakereskedok_jelentese_1922.pdf

Pfeiffer szerepéről a beszámoló kiemeli, hogy: *A Devizaközpont mellett működő tárcaközi bizottságnál — már csak az 1923. évben — kieszközölvén azt, hogy a faigénylések elbírálására külön albizottság szerveztessék, amelyekben az illetékes minisztériumok, hatóságok, a kereskedelmi és iparkamara, s a MÁV hivatalos kiküldöttein kívül a faipar, fatermelés, fakereskedelem és a fafogyasztó érdekeltség is képviselve vannak, a Pfeiffer Gyula miniszteri tanácsos úr elnöklete alatt ezen albizottságban országos egyesületünk elnökségünk tagjain, igazgatóink és főtítkárukunk kívül, az importőrérdekeltségek esetről-esetre meghívandó egy-egy kiküldöttje is képviselve van.*

Az 1926-tól létesített új minisztériumi erdészeti igazgatási szervezet már csak egy főosztályt tartalmaz, ezen belül 4 ügyosztály működött:

1. ügyosztály. Erdőrendészet.
2. ügyosztály. Erdőtelepítés, kopárfásítás
3. ügyosztály. Erdőgazdaság és igazgatás.
4. ügyosztály. Erdészeti építkezések és erdőrendezés.

Gyakorlatilag a korábbi osztályok- és azok létszáma is megfeleződött.

Az Erdészeti Lapok 1929. 68. évf. 1. füzeté közli az Erdészeti Főosztály új ügyosztályait, itt már összevonás után csak 3 ügyosztály szerepel. Az Erdészeti Főosztály élén továbbra is Pfeiffer áll, mint Főosztály-Főnök, az ügy- és személybeosztás 1929 január 1-től. a következő cikkben érhető el:

https://erdeszetilapok.oszk.hu/00111/pdf/EL_1929_01_10-13.pdf

Miniszteri főtanácsossá történő előléptetése 1930-ban tisztviseelői pályájára teszi fel az elismerés koronáját, de azért is fontos ez az előléptetés, mert az államerdészeti tisztikar ezzel — legalább egyelőre — visszakapta a legmagasabb és korábban elvesztett IV. fizetési rangosztályát.

Erről tudósít az erdészeti lapok:

https://erdeszetilapok.oszk.hu/00128/pdf/EL_1930_7-8_384-385.pdf

Az Erdészeti Lapok így kommentálja ezt a legutóbbi előléptetést: *„A kitüntető kinevezést nemcsak azért üdvözljük örömmel, mert egy kemény munkában eltöltött tisztviselői pályára teszi fel az elismerés koronáját, de azért is, mert az államerdészeti tisztikar ezzel — legalább egyelőre — visszakapta a közelmúltban elvesztett IV. rangosztályi állást. Méltó elismerése ez a kinevezés annak az odaadó, szívós és kitartó munkának, amelyet Pfeiffer Gyula különösen a kincstári erdők beruházásai, de ezek közül is kiváltképpen a csodaszép lillafüredi fürdőtelep körül kifejtett.”*

Jelentős előléptetés érte 1930. október 31-én: A m. kir. földművelésügyi miniszter úr Pfeiffer Gyula miniszteri főtanácsost az I. (Erdészet) főosztály főnökét folyó évi október hó 31-én megbízta ugyanezen főosztály államtitkári felülvizsgálatával. Ettől kezdve ugyanis megillette az államtitkári megszólítás.

https://erdeszetilapok.oszk.hu/00131/pdf/EL_1930_11_546-551.pdf

Kérelmére – megromlott egészségi állapota miatt - 1931 áprilisában nyugállományba helyezik: Nyugdíjazásáról az FM-ből, Erdészeti Lapok 1931. 70. évf. 4. füzeté tudósít:

https://erdeszetilapok.oszk.hu/00136/pdf/EL_1931_4_406-417.pdf

Pfeiffer munkásságának nemzetközi jelentőségű szerepe is volt, ugyanis az első világháború kitörése miatt a Magyar Királyság megrendezésében tervezett IUFRO kongresszus elmaradt, megvalósítására 1936-ban került sor, melynek előkészítő munkáit 1929-ben kezdték a Stockholmi kongresszus alkalmából, a tárgyalásokat lefolytató delegáció tagjai Pfeiffer Gyula, Dr. Roth Gyula és Dr. Fehér Dániel voltak. A IUFRO IX. kongresszusát 1936-ban bonyolították le hazánkban, a II. Nemzetközi Erdészeti Kongresszushoz kapcsolódóan, a teljes megemlékező cikk Király Pál írásában az Erdészeti és Faipari Híradó XXVII. évfolyam, 4. szám, 2017. decemberi lapszámában a 20. oldalon olvasható:

https://efdsz.hu/images/archivum/ERFA_2017_04.pdf

Tisztségei országos jelentőségű egyesületekben

Az Országos Erdészeti Egyesületnek (OEE) tagja volt. Elnöki, vagy titkári pozíciót ugyan az OEE-ben nem töltött be, de az egyesület keretei közt végzett munkája igen jelentős volt. 1929-ben az Erdészeti lapok arról tudósít, hogy a szakbizottságokban történő munkára új tagokat kérnek fel, így Pfeiffert az általános erdőgazdasági és törvényelőkészítő bizottságba*, a szakoktatási és kísérletügyi bizottságba, valamint a szervező bizottságba is felkéri az OEE akkori vezetősége (Elnök: gr. Hadik János, titkár: Bíró Zoltán).

Pfeiffer Gyula is aktívan részt vett az új erdőtörvény - 1935. évi IV. törvénycikk az erdőkről és a természetvédelemről - megalkotásában. Ebben a nagy jogalkotói munkában betöltött szerepéről az Országos Magyar Gazdasági Egyesület (OMGE)

1930. március 22-én tartott tárgyalásáról készült jelentése nyújt (korabeli társadalmi egyeztetési folyamat részeként) igen jó leírást.

https://erdeszetilapok.oszk.hu/00125/pdf/EL_1930_4_198-208.pdf

Fabricius Endre OMGE főtitkár: a beszámoló végi összegzésében a következőt nyilatkozta: *„Amikor többen köszönetet mondtak ez ügyben való fáradozásomért, elhárítom ezt, mert az Erdészeti Egyesület és annak agilis tagjai végezték a munka oroszlánrészét és a megegyezés sikerében nagy része van Pfeiffer Gyulának, a minisztérium erdészeti főosztálya vezetőjének is.”*

*A fentebb jelzett törvényalkotói munkához ez az általános erdőgazdasági és törvényelőkészítő bizottságban végzett tevékenység adott számára keretet, lehetőséget. A Lapok tudósítása itt érhető el.

https://erdeszetilapok.oszk.hu/00116/pdf/EL_1929_06_161-162.pdf

Pfeiffer Gyula olyan kvalitásokkal rendelkezett, és egész szakmai pályafutása során olyan alapossággal végezte a rá bízott feladatokat, amit felettese, munkatársai és a gazdasági élet más szakterületeinek szereplői is elismertek!

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete (MEVME) fővédnöknek kéri fel 1928-ban, és e tisztséget egészen 1931. áprilisi nyugdíjazásáig be is tölti.

A MEVME korabeli folyóirata, Az Erdő című újság – ami egyébként az 1907-ben még az OEE kiadásában és Török Sándor Temesvár-Vadászerdei Szakiskola igazgatójának főszerkesztőségében Temesvárott nyomtatott folyóirat jogutódja – az 1928. március 5-i lapszámában tudósít a fontos eseményről:

https://eprints.edk.oee.hu/669/1/az_erdo_1928.pdf

Ugyancsak Az Erdő 1928 október 10-i lapszáma közöl több fontos információt arról milyen nagy jelentősége van Pfeiffer fővédnökségének. Ma már nehéz elképzelni, hogy egyáltalán az „erdész” elnevezés - Daróczy Márton egykori MEVME elnök fölvetésére történik később az elnevezés bevezetése - mennyire fontos volt az akkori erdészeti altiszti kar számára, de sok olyan kérdés, mint pl. szociális ügyek, nyugdíj ügyek a magán uradalmakban szolgálóknál etc. amelyek ma magától értetődőnek tűnnek, akkoriban ez nem így volt. Pfeiffer, mint az ágazati jogszabályok alkotásának legfontosabb szereplője a MEVME kérésére melléjük állt!

Az Erdő 1928. október 10-i lapszáma cikkeiben olvashatunk erről fontos tudósításokat:

https://eprints.edk.oee.hu/669/1/az_erdo_1928.pdf

Az Erdő 1929. évi lapszámaiban lévő cikkekből pedig kiderül milyen sok ügyben tudott segíteni Pfeiffer az erdészeknek:

https://eprints.edk.oee.hu/670/1/az_erdo_1929.pdf

Még a MEVME társadalmi ún. reprezentatív elnökeinek praktikus kiválasztására is tesz javaslatot, mégpedig ne állami beosztásban lévő személyt kérjenek fel, hanem anyagilag független, és az altiszti kar ügyeit támogató szociálisan érzékeny személyt kell erre kiválasztani. Így személyesen kéri fel a soron következő elnöknek ifjabb Majláth József grófot. Erről szóló tudósítás Az erdő 1929. november 15-i lapszámá-

ban: „Ezen megbízásként hozott közgyűlési határozatnak megfelelően, ügyvezetőnk hosszas és körültekintő előkészítés után, Óméltósága Waldbott Frigyes báró úr igen szíves közbenjárásával sikerült megnyernie ifj. dr. Majláth József gróf úr Óméltóságát, aki készséges örömmel volt szíves egyesületünk reprezentatív elnöki tisztségét vállalni.” Kétséget kizárva kijelenthetjük, hogy Pfeiffer és a grófi család közti jó kapcsolat a gyerekkori utcabéli jó szomszédságtól kezdve folyamatosan végig fennmaradt.

A Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségének Pfeiffer Gyula alapító tagja volt. Nem szó szerinti alapítói tevékenységről van szó, hanem arról, hogy a Szövetség szabályzata szerint azokat is megillette ez a megtisztelő titulus, akik egyszer s mindenkorra, egy összegben legalább 125 pengőt befizettek. Ez szerepel a Szövetség 1943. március 24-i közgyűlés tagsági nyilvántartást is tartalmazó jelentésében:

https://eprints.edk.oec.hu/1092/1/mmensz_jelentes_tagnevsor_1943.pdf

Az 1943. évi tagsággal kapcsolatban megjegyzendő, hogy a teljes tagságból – cca. 1800 fő - 136 fő alapvégzettségét tekintve erdőmérnök volt!

Csak néhány ismertebb név a tagságból:

A tiszteleti tagok közül: *Kandó Kálmán* gépészmérnök *Wahlner Aladár* bányamérnök a bányajog szakértője, *Žorkóczy Samu* vaskohómérnök

Winkler Oszkár építészmérnök aki egyben a Soproni HCS. titkára., *Jáky József dr.* közlekedésmérnök, talajmechanikus, műegyetemi tanár MTA tag, Az erdőmérnöki tagok közül: *Ajtay Sándor dr.*, *Béký Albert*, *Bíró Zoltán* OEE titkár, *Fehér Dániel dr.* műegyetemi tanár, *Fejes József* vitéz m.kir főerdőtanácsos, *Kelle Arthur* műegyetemi tanár Erdővédelem Tanszék vezetője, *Lámfalussy Sándor* Erdőhasználat Tanszék vezetője, *Mihályi Zoltán dr.* OEE titkár, Erdészeti Lapok szerkesztője, *Modrovich Ferenc* műegyetemi tanár, *Sébor János* műegyetemi tanár, *Térfi Béla* nyugalmazott miniszter.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet (MMÉE) 1867-1944 között működött, 1871-ig Magyar Mérnök-Egyesület (MME) néven. Már az alapítás évében megindította *Közlönyét*, amelyből a megszűnésig 78 évfolyam jelent meg. 1867-1871 közt a közlöny *MAGYAR MÉRNÖK-EGYESÜLET KÖZLÖNYE* címen jelent meg, majd 1872-1944 közt *A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE* címen jelentek meg a lapszámok.

Az előbbi közlönyök tartalomjegyzékét és névmutatóját tartalmazó Miskolci Egyetemen összeállított kötet bevezetőjében, egy a mi történetünk bemutatásának alapgondolataként is fölfogható mondat került lejegyzésre, ami az MMÉE fennállásának 60. évfordulós ünnepi beszédében hangzott el Dr. Zelovich Kornél professzortól (Műegyetem rektora).

“A szárnyas időnek fonalas rokkáján a jövő szövete a múltnak szálaiból készül; a múltat ismerve bízunk a jövőben!”

A mondat arra tanít, hogy a múlt megértése kulcsfontosságú a jövő építéséhez és a jövőbe vetett hit megerősítéséhez.

Annyi biztosan megállapítható, hogy Pfeiffer értett az építészethez, és nagyon jól látta, hol kell jelen lennie, milyen más szakmai testületekben, ha nagy ívű terveinek, beruházásainak megvalósításához szakmai segítségre van szüksége.

Az Amatőr Mozgófényképezők Egyesülete / Magyar Amatőrfilm Szövetség (MAFSZ) ügyvezető elnöke (1937-1938), elnöke (1938-1943).

Tisztségeiről, saját készítésű filmjeiről kapunk átfogó információkat az alábbiakban:
<https://www.hangosfilm.hu/filmenciklopedia/amatorfilm-szovetseg>

Elsőre talán egy kicsit meglepő, hogy Pfeiffer a filmkészítésben is otthonosan mozog, sőt vezető tisztséget is vállal az amatőrfilmek hazai szövetségében. Jerome René Pfeiffert méltató írásában olvashatjuk, hogy Jerome édesapja, mint kiváló fényképész, elvállalta Pfeiffer jelentős beruházásainak fotókkal történő dokumentálását. Tehát ezáltal, Pfeiffer a dokumentálás egy korszerű elemét is használja, ugyanígy fordul a filmezéshez is, amit igyekszik magasabb szinten elsajátítani, így képessé teszi magát saját dokumentumfilmjeinek elkészítésére is.

A MAFSZ két alkotását tartja nyilván riportfilmek/városfilmek kategóriában, 1937-ből: Gellérthegyi sziklakápolna; 1938 előttről: A Fekete Madonna fiai című filmjét. *

Elnöksége alatt kerül sor 1940-ben a IX. nemzetközi amatőrfilm verseny megrendezésére Budapesten, karöltve a hazai Szent István kupa IV. kiírású versenyével. Az Union Internationale des Cineastes Amateurs (Unica) rangos versenyén a német csapat mögött a MAFSZ végmez a második helyen. A „Pergő képek” (a MAFSZ hivatalos folyóirata) c. újság tudósításából bővebben tájékozódhatunk:

<http://hemeroteca.hu/pageview/?azonosito=3&oldalszam=89>

Jól szemlélteti Pfeiffer Pergő képekben megjelent egyik vezércikke az amatőrfilm készítésről alkotott szemléletét és a hazai szövetség nemzetközi kapcsolatokba illesztésének eredményeit: Pergő Képek 1938. 9. szám:

https://mandadb.hu/dokumentum/523749/PergKep_1938_11__0001.pdf

*Sajnos a két riportfilm/városfilm eddigi kutatásaink alapján nem lelhető föl.

Pfeiffer a hazai filmszakmában nem csak amatőrfilmesként és a MAFSZ-ben betöltött vezetői tisztsége volt jelentős, ugyanis 1940 elején a m. kir. belügyminiszter a társadalom és az érdekeltségek köréből az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság tagjává nevezi ki.

A közlőny erre vonatkozó oldala az alábbiakban olvasható:

Pfeiffer, mint mozgóképfilm vizsgáló bizottság tagja 1940

Pfeiffer Gyula építészeti beruházásai

Jerome René ehhez a témához kapcsolódó beszámolójának sorrendjén egy picit változtatva az építkezések befejezési sorrendjét követve adjuk közre a beszámolót kiegészítő információkat.

1927 Vésztő község újjáépítése

„Borzalmas árvíz pusztít a Sárreuten és a megyében; a Sebes-Körös átszakította a gátat; elsodort, összeomlott tanyák; a világtól napok óta elzárt családok; a Sárreut rémes karácsonya – ilyen címekkel jelent meg 1925. december 29-én a Békésmegyei Közlöny.

Rá pár napra, 1926. január 3-án pedig már erről írt a Körösvidék: a kormányzó az árvízka-tasztrófa helyszínén; Horthy Miklós és felesége meglátogatta az árvíz sújtotta községeket és 145 millió koronát osztott ki a károsultak segélyezésére.

Ezzel, vagyis az 1925 végén pusztító árvízzel és a kilencven éve kezdődött helyreállítási munkálatokkal kapcsolatban nyílt tárlat a minap Vésztőn, a helyi bibliotékában. Egészen február végéig tekinthető meg a kiállítás, melyen nemcsak korabeli újságcikkek, hanem fényképek révén is felelevenítik az évtizedekkel ezelőtti történeteket. Emellett egy úgynevezett FAKSZ-házat is felépítettek, amit papírral kitömött homokzsákokkal védenek.”

Áll az idézett részlet a BEOL Békés Vármegyei Hírportál 2016. februári visszaemlékező írásában. Víz alá került Vésztő határában 14.000 kat.hold, Szeghalom határában

Korabeli fotón az árvíz pusztítása

1.221 kat. hold terület. Összedőlt 224 külterületi tanya és 380 belterületi lakóház.

A kiutalt gyorssegélyek és gyűjtések felajánlott országos adományok után elkezdett építkezésekről nagyon pontos, szinte zárszámadás-szerű a felsorolt lakóingatlanok a régi urbáriumokra emlékeztető pontosságú összefoglaló jelent meg Dr. Kovacsics Dezső Békés Vármegye főispánjának beszámolója alapján az OROSHÁZI FRISS HÍR-REK június 22-i lapszámában.

A cikkben külön kiemelik Pfeiffer Gyula újjáépítésben nyújtott kiemelkedő munkáját:
„Tájékoztató adatok a Békés és Biharvármegyei árvíz által sújtott területeken végrehajtott rekonstrukciós munkálatokról.

A Vésztőn, a vésztői és írósi tanyákon, Gyulaváriban, Gyula rt. városban, a gyulai tanyákon és Okányban felépült subnormál épület 5, normál egy szobás épület 192, normál egyszobás épület istállóval kettő. Kettőszobás capaxház 13, egyszobás téglaház 18, egyszobás téglaház téglala istállóval 1, egyszobás téglaház capax 8, kétszobás téglaház 17, Külön terv szerinti vegyes capaxház 3. Összesen: 259. Toldalékpépület épület aláfalazás helyreállítással 25, Hozzáépítés és helyreállítással 1, alap és lábfalépítés 1. Összesen: 27. Végösszeg: 286. Az összes új épületek Pfeiffer Gyula miniszteri tanácsos magyaros ízlésű tervei szerint 24 kivitelű típusban a különféle típusok változatos felhasználásával készültek. Az árvíz kormánybiztos rendeletére és az általa jóváhagyott költségvetések alapján helyreállítottak még a remetei állami elemi iskola és a gyulai szeretetház is. Az összes rekonstrukciós munkálatok munka és anyagegységarak alapján az árvíz sújtotta területek egyes kisiparosaitól szabályszerűen bekért árajánlatok és a megengedhető tisztességes polgári haszon figyelembevételével bizottságilag állapítottak meg. Az egyes munkák kiadásánál az irányelv az volt, hogy a munkálatok lehető olcsó és lehetőleg minél több környékbeli kisiparos bekapcsolásával hajtassanak végre. Az épületek és egyéb létesítmények a kormánybiztosságnak, illetve megbízottjának: Bálint kir. műszaki tanácsosnak, a gyulai állam építészeti hivatal vezetőjének Vésztőn 1926. augusztus hó 26-ik, valamint december hó 16. 17. és 18-ik napjain; Gyulán pedig 1926 december 1-ső napján jegyzőkönyvileg rendben átadattak. Előirányozva lett 16.427.944.148 korona és pedig: Új épületekre, külön alap és lábfalra, 10 százalék regiere: 12.139.107.100 K. Helyreállításokra, 10 százalék regiere 599.002.000 korona. Természetben kiadott anyagokra 10 százalék regiere 58.500.000 K., az árvízszint felé emelt kő és téglafal többlet költségére 1.500.000.000 K., utólag elrendelt kerítésekre 10 százalék regiere 182.300.000 K., utólag elrendelt árnyékszékekre 10 százalék regiere 97.500.000 K., a közmunkák tényleges költségei és az ezek után felszámítható 10 százalék regiere 1.851.535.048 K. Összesen mint fent: 16.427.944.148 K. Ezzel szemben az összes munkálatok kerültek csak: 13.505 312.129 K., vagyis az előiránnyal szemben 2.922 632.019 K. megtakarítás éretett el, amely az előirányzott összegnek 17,8 százalékát teszi ki.”

A teljes cikk itt olvasható:

A káresemény bekövetkezte után és a helyreállítás után is, Horthy Miklós kormányzó személyesen jelent meg és tekintette át az elvégzendő és az elvégzett munkákat. Tudósítás olvasható róla a Nemzeti Újság 1927.06.22-i számában:

Kormányzói látogatás Vésztőn

A Miskolci Erdőigazgatóság oroszlánrészt vállalt a kárfelmérésekből az újjáépítésből 30-40 fős fiatal kinevezésre váró erdőmérnökgárda dolgozott a tervezésekben és a kivitelezés irányításában. Ahogy Jerome René fogalmaz: *ez és a Palotaszálló építése is része volt annak az értelmiség-mentésnek, ami a faforgalom-ügyintézésében és az Alföldfásítási törvényben folytatódott a két világháború között.*

Lillafüredi Palotaszálló (1930) és környező turisztikai beruházások

A szálloda építésének gondolata hogyan és miként vetődött föl, hogyan valósult meg – ami ténylegesen megvalósult a sok egyéb tervezett beruházásból – arról egészen pontosan szinte személyes élményei alapján számol be Jerome René. Leírásából egyértelműen kitűnik, hogy ez az egész ***világszínvonalon megtervezett és kivitelezett turisztikai beruházás Pfeiffer nélkül egyszerűen nem is indulhatott volna el, és soha nem is valósult volna meg! Dr. Lux Kálmán tervező műépítész munkáit pedig végig az erdőigazgatóság kötelékében dolgozó erdőmérnök gárda segítette, akik így munkalehetőséghez jutottak!***

Lux Kálmán tervei alapján alakították ki a gellérthegyi sziklatemplomot is.

Bózsó Gyula erdőmérnök kolléga 2022-ben megjelent „I Love Bükk” című kiadványában ezt így foglalja össze: „Erdőmérnökök generációi formálták Lillafüredet a jelenlegi képére. A kezdetektől fogva úgy törődtek vele és gondoskodtak róla, mintha csak a saját gyermekük lenne. Folyamatosan építették, szépítették és fejlesztették az elmúlt egy évszázad alatt. Palotaszálló és a függőkert kivitelezésénél, a barlangok feltárásánál, a kisvasút építésénél, az eredeti és a most megújuló kilátónál is végig ott bábáskodtak. Pfeiffer Gyula erdőmérnök – miniszteri főosztály-főnök – egy jávorkúti vadászaton győzte meg gróf Bethlen István miniszterelnököt és gróf Klebelsberg Kuno kultuszminisztert, hogy Lillafüredet „az ország kultúráját reprezentáló, világhírű üdülőhelyévé” kell fejleszteni. Az ide vezető út legfontosabb eleme a Palotaszálló felépítése lett, ami úgy vonult be az erdész szakma történelmébe, mint „a magyar államerdészet legnagyobb szabású építkezése”. Ezt a ténytet az is bizonyítja,

hogy az építésvezetőségben kizárólag erdőmérnökök kaptak helyet. Az építésvezető Kövess János erdőtanácsos mellett Révay Ferenc erdőmérnök és kollégái koordinálták és irányították a kivitelezési munkákat. Az építkezés alatt a megyét tizedelő influenzajárvány, a rendkívül hideg telek és a nehéz körülmények között „hajszolt” munka derekas helytállást követelt meg mindenkitől. Nem véletlenül nevezték el akkoriban Lillafüredet az „erdészek Szibériájának”. Ennek ellenére a szakmabeliek elhivatottságát mi sem mutatja jobban, mint az, hogy Révay Ferencnek még arra is volt energiája, hogy a szálló építésével párhuzamosan az Anna- és a Szent István-barlangok feltárását is elvégezze. Pfeiffer és Révay mellett Modrovich Ferenc erdőmérnök volt az, aki a Lillafüredi Állami Erdei Vasút építése során alkalmazott bravúros mérnöki megoldásaival beírta magát nemcsak Lillafüred, de a magyar mélyépítés történelemkönyveibe is. A megoldhatatlannak tűnő tervezői problémára válaszul megalkotta Magyarország legnagyobb kisvasúti viaduktját. Neki köszönhető, hogy a kor építéstechnikájával mindössze egy év alatt elkészült az ország legszebb hegyvidéki kisvasúti pályája. Ezzel pedig megalapozta azt a fejlődési irányt, melynek végeredményeként a Bükk-hegység kis üdülőtelepéből egy országosan is ismert és elismert turisztikai célpont lett. Tisztelegve a neves erdőmérnök elődök előtt az ÉSZAKERDŐ Zrt. munkatársai ma is azon dolgoznak, hogy fejlesztéseik magas minőségi szinten történő megvalósítása révén, egy olyan Lillafüredet építsenek a jelenben, melyre a jövő generációi is igazán büszkék lehetnek majd.

Az erdőmérnöki gárda alkotta az építésvezetőséget, akikről az alábbi fotó maradt fenn:

Az építkezésekről a közelmúltban jelent meg talán az egyik legkimerítőbb és a leg-szélesebb áttekintést adó Járasi Lőrinc erdőmérnök kolléga által összeállított, és az Észak-Magyarországi Erdőgazdasági Részvénytársaság Cserép János vezérigazgató kiadásában 2001-ben a „LILLAFÜRED NYARALÓTELEP ÉS PALOTASZÁLLÓ” című kiadvány.

Lillafüred nyaralótelep

De nagyon jó összefoglaló olvasható a kastély történetéről a szálloda mai honlapján is: <https://hotelpalota.hu/szallodank/kastely-tortenete>

Idézet a kastélytörténetből:

„A Lillafüred név eredete – 1892

Úgy tartják, gróf Bethlen András földművelésügyi miniszter egy vadászat során fedezte fel ezt a lenyűgöző helyet és Vay Lilla úrhölgy tiszteletére nevezte el Lillafürednek.

Üdülőtelep és szálló terve – 1920-as évek vége

Darányi Ignác (1849-1927) mezőgazdasági miniszter nevéhez fűződik a lillafüredi és tátralomnici idegenforgalom fejlődése is. A Tátralomnicon található szecessziós épületet 1905-ben tervezték és építették meg*, ami akkor nevén Palota Palace volt, majd Grand Hotel Praha lett. Lillafüred üdülőteleppé fejlesztését gróf Bethlen István miniszterelnök vetette fel az 1920-as években. Egy olyan kormányüdülőt képzelt el, ahol fogadásokkal egybekötve ápolhatják a nemzetközi kapcsolatokat. Bethlent sok bírálat érte, mivel a válságos gazdasági helyzetben ez a nagy beruházás meggondolatlanságnak tűnt. A két épület közös múltja ma már feledésbe merült, azonban jó tudni, hogy Magyarország területén is megvalósulhatott egy ilyen monumentális beruházás.

Elkészül a fényűző lillafüredi kastélyszálló – 1927-30

A tervezéssel Lux Kálmán neves építész bízta meg, aki a három völgy találkozásában, a Mátyás-korabeli paloták* hangulatát felidézve, az 1900-as évek stílusában álmodta meg a hotelt. Tervei tartalmazták az épület környékére vonatkozó elképzeléseket is, pl.: függőkert, parkosítás, ródli- és bobbálya, felvonóval ellátott sípálya és síugró sánc. Az építkezés a gazdasági válság idején a jól szervezett közmunkák egyik látványos példája volt, amelyről a beruházás ellenzői is elismerően nyilatkoztak.”

* A települést viszonylag későn, 1892-ben létesítette az állami erdészet Kakaslomnic határában, mint az első állami tulajdonú klimatikus gyógyhelyet a Magas-Tátra-

ban. Az elsőként elkészült épületek között volt, az 1905-ben épült szecessziós Palota szálló. Az épületet melyet Hoepfner Guidó és Györgyi Géza tervezett, a Nemzetközi Hálókocsi Társaság (Wagons Lits Cook) megrendelésére építették fel.

A szálló korabeli fotón. Jelenleg is szállodaként üzemel (lent)

A trianoni döntés után az ilyen környezetben lévő szállók, gyógyszállók üdülőhelyek gyakorlatilag elkerültek a Magyar Királyságtól és a kormányzat is szükségét érezte, hogy amennyire lehet, ezt a hiányt pótolni kell.

Talán megkockáztathatunk egy kérdést, a Tátralomnicon épült szálló hatott csak Lux Kálmán terveire, annak formavilágára, vagy lehettek e még ezen kívül, egy a magyar történelmet, annak egy dicsőségesebb korszakát hirdető épület formai elemei is hatással a Palotaszálló terveire?

Úgy gondolom igen, s talán az egyik ilyen épület a Máriazellben lévő kegytemplom lehetett. A templom **gótikus** stílusban történő nagyszabású átalakítása és a **kegykápolna** megépíttetése **Nagy Lajos királyunknak** köszönhető, kinek álmában, egy, a török elleni csata előtti éjjel, megjelent a Szűzanya, és felébredvén egy Mária-kép volt a mellén. Miután legyőzte a török túlerőt, hálából építtette meg **Mariazellben** a **kegykápolnát**. A templom újabb, nagyszabású átalakítása és kibővítése 1644-1683 között **barokk** stílusban történik, **Domenico Sciassia** tervei alapján. A gótikus szentélyt lebontották, de megmaradt a 90 m magas **torony** és a hosszház. Érdekes módon a meglévő torony mellé két oldalról egy-egy **hagymakupolás tornyot** is emeltek, lámpásos lezárással.

A tornyok formája, a négyszögletes élek kiemelése a zelli hagymakupolák lámpásos lezárása, és a lillafüredi torony ugyanolyan kialakítása, illetve a kupola ugyancsak lámpásos lezárása nagyon hasonló. A másik ilyen épület a Magyar Királyság egy későbbi dicsőséges korszakából Mátyás király visegrádi palotája lehetett.

A belső díszítések – üvegablakok etc. – készítője Helbing Ferenc képzőművész, belső építész volt. A díszítések választott témái részint szintén Nagy Lajos királyunk és Mátyás király dicső korát idézik.

A Palotaszállóban látható, szinte a bejáráttal szemben Helbingnek a fenti pannója, ami azt a jelenetet ábrázolja, amikor Nagy Lajos királyunk a Velence elleni győztes hadjárata után fogadja a velencei követséget Diósgyőr várában 1380-ban, akik mintegy hadisarcként hozzák a Magyar Királyságnak adományozandó a pálos rend névadójának, Remete Szent Pálnak ereklyéit. Remete Szent Pál Krisztus után 341-ben hunyt el Egyiptomban. holttestét sokáig Konstantinápolyban őrizték. Onnan került Velencébe 1240-ben, tehát a Diósgyőrbe szállítás előtt 140 évvel.

Helbing a gellérthegyi sziklatemplomhoz is tervezett üvegablakokat, Patrona Hungariae, Szent Erzsébet, Szent Margit, Szent József alakjaival.

Pfeiffer erdész társadalmunknak, és a magyar népnek is üzent a teljes beruházás koncepcióján keresztül: *Lehetnek nehéz korszakok, mint a trianoni döntés utáni is volt, de ilyen világszínvonalú alkotásra is képesek vagyunk, hiszen a tatárdúlás után szinte az összeomlás szélére került ország is újból felépült, voltak akkor is lelkileg erős, bátor emberek, papok szerzetesek és világiak, akik Istenbe vetett hittel nekiláttak egy új kezdetnek, országépítésnek.*

Természetesen a nagyberuházásnak voltak járulékos hozadécai is, ilyenek az Egert-Lillafüreddel és Miskolccal összekötő út. Az Egri Népujság 1926 szeptemberi tudósításában még csak, mint terv szerepelt az új Eger Miskolc autótút:

[https://library.hungaricana.hu/hu/view/EgriUjsag_1926_02/?query=SZO%3D\(Sz%C3%A9p%20Ern%C5%91\)%20pfeiffer%20gyula&pg=304&layout=s](https://library.hungaricana.hu/hu/view/EgriUjsag_1926_02/?query=SZO%3D(Sz%C3%A9p%20Ern%C5%91)%20pfeiffer%20gyula&pg=304&layout=s)
1934-ben a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 70846/1934. számú rendelete a teljes hosszában másodrendű főúttá nyilvánította, a mai 25-ös főút Kerecsend és Felnémet közötti szakaszával együtt, 22-es útszámozással (Wiki).

Az **Anna barlang**, nevét Pfeiffer feleségének Urbán Annának keresztnévéről kapta.

De nyugodtan ide sorolhatjuk a Miskolci erdőgazgatóság palotáját is, amely napjainkban is az erdőgazdálkodást szolgálja, ez az épület jelenleg az Északerdő Zrt. központi székháza.

Az épület falán egy a szocialista időkben vakolatfedéssel átmentett lándzsaíves tábla örökíti meg az építés legfontosabb olyan közjogi méltóságait, akiknek támogatásával az épület létrejött:

Ebből a fontos korszakból két filmhíradó is fennmaradt, az egyik még a Palotaszálló építkezései közben, de már a befejezéshez közeledve tudósít Habsburg Albrecht főherceg látogatásáról 1928-ból. Pfeiffer, mint a behurházás vezetője fogadja és kalauzolja az illusztris látogatót Albrecht főherceget Lillafüreden; Albrecht királyi herceg látogatása Lillafüreden: <https://filmhiradokononline.hu/watch.php?id=9018>

A másik pedig a Palotaszálló ünnepi megnyitója egy 1930-as filmhíradón: Filmhíradók Online / Megnyílt a Lillafüredi Palotaszálló

Pfeiffert az építkezések során sikertelen termálvíz kutatófúrások, és rosszul kivitelezett síház okán komoly támadások érték a helyi Miskolci Magyar Jövő újság hasábjain megjelent cikkekben, sőt az elmaradt munkásbér kifizetésekkel is rosszindulatúan összefüggésbe hozták személyét, azt hangoztatták, hogy 1931-es nyugdíjazása is ennek tudható be. A sógora - Mária nevű húgának férje Dr. Békeffy László - Hámor község jegyzőjévé történő kinevezése okán is támadták, mondván biztosan preszsiót gyakorolt a választói testületre. Az FM államtitkára nyilatkozatban védte meg Pfeiffert az ellene koholt vádaktól.

Miskolci Magyar Jövő 1931

Pfeiffer Gyula fő műve:
a Gellért-hegyi Sziklatemplom és kolostor épületegyüttese

Pfeiffer ezt az épületegyüttest - talán jobb szó az építtetés helyett – mélységes hittel és Szűzanya tisztelettel lelkében, kiimádkozta!

A sziklatemplom története

Ha elolvassuk Pfeiffer Gyulának az építés történetéről szóló a „NAGYASSZONYUNK SZENTGELLÉRTHEGYI SZIKLATEMPLOMÁNAK TÖRTÉNETE” című könyvecskéjét, akkor bizony elsősorban ezt kell megállapítanunk. *„Az 1924. év őszén kisdéd kongregációs zarándok csapat indult el a távoli Lourdes és Límpias földjére, hogy a megalázott és szétszaggatott hazánk sorsának jobbrafordulásáért és hazánk régi határainak visszaállításáért könyörögjön. Nem csodák látása, sem csodák várása, hanem a Boldogságos Szent Szűz kiengesztelése volt céljuk, mert lelkük mélyéből fakadó imájukkal azt akarták kiesdeni, hogy a Szentséges Szűz térjen vissza magyar hazánkba és mint a magyarok Nagy Patronája, a Kárpátok büszke bércein állítsa fel ismét áldásthozó trónusát.”* - írja a visszaemlékező írás bevezetőjében Pfeiffer.

A zarándokcsapat visszatérése után a kongregációs otthonban Zadravecz püspökkel és dr. József Ferenc főherceggel az élen azonnal megalakították a „Kisegítő Kápolna Egyesület” kebelében a „Szent Gellérthegyi Sziklatemplom (Lourdesi Barlang) Bizottságot”, hogy kegyhelyet állítsanak az elfelejtett magyar Patronának. Ennek ügyvezető elnöki tisztségére őt kérték fel.

A kápolnabizottság elnöke
Nemzeti Ujság 1924

1925 novemberére fordult az idő mire az első sziklamunkálatok megkezdődtek.

Végigolvasva a templomépítés történetét a zárandokúton és az építés közben is sokat imádkozik, novénát tart (imakilencedet végez) és imái meghallgatásra talál. Jól látszik milyen sok mennyei segítségben részesült Pfeiffer, kezdve a limpiasi kereszt élethű hasonmásának a megszerkesztéséhez kapott kegytárgyaktól a rengeteg segítő felajánlásig, bányászok vasmunkások, iparosemberek a villanyszereléstől a fűtésszerelésig a kovácsoltvas díszítésekig a Szűzanyának nyújtott munkájuk felajánlásával, vagy építőművészek az oltárterveikkel, bányatulajdonos márványtömb felajánlásával is mind-mind hozzájárultak a templom építéséhez. A Boldogasszony, Magyarok Nagyasszonya tiszteletére érkeznek a felajánlások, gyakorlatilag Pfeiffer így lett az Ó fővállalkozója a templomépítésben.

A templomba betérők pedig lelki megújulást kapnak, sokan megtérnek!

Erről így ír: *„Különös, hogy a limpiasi Krisztus mindenkire mélységes hatást gyakorol. De nem is csoda, mert ezen a limpiasi keresztén a felfeszített Krisztus nem az általánosan holtan ábrázolt Megváltót, hanem az élő Krisztust ábrázolja s az ő arcvonásai fenségesen megrendítően tükrözik vissza borzasztó szenvedését, kínjait. Mélységes hatást gyakorol azért is, mert a katolikus lélek éppen a szenvedő Istenemberben, tehát a szenvedései közt is élő Istenben látja megtestesülve saját földi életét.”*

A sziklatemplomi munkák oly jól haladtak, hogy 1926 május 23-án Pünkösdkor sor kerülhetett a templom első felszentelésére. Az altemplom további bővítésének befejeztével pedig Serédi Jusztinián Gr. Zichy Gyula kalocsai érsek végzi a második templom felszentelését 1931 május 25-én. Erről az eseményről is fennmaradt egy 1931-es filmhíradó:

<https://filmhiradokononline.hu/watch.php?id=9623>

Mindkét szentelési eseményen hívek tízezrei vettek részt.

Egyet kell értenünk az építkezésekkel kapcsolatban Pfeiffer rövid összefoglalójával:

„A most elmondottakból nyilvánvalóan látható, hogy a Sziklatemplom megépítése Isten különös akarata volt, de ez abból is látszik, hogy a Bizottság tagjainak csekély tagdíjaival megkezdett s minden nagyobb pénzgyűjtés nélkül folytatott s bevégzett Sziklatemplom, többszázezer pengős értéket képvisel. Minden alkalommal ugyanis, midőn valamely nagyobb munka kivitelére került a sor, Isten segítő jobbkeze lenyúlt a földre és elküldte a szükséges munkaerőt vagy a szükséges anyagokat, nehogy az építés percre is fennakadjon. Ha cementre volt szükség, jött az ingyen cement, ha homokra volt szükség, jött az ingyen homok, ha kavicsra volt szükség, ott volt azonnal az ingyen kavics is és így tovább.”

Az Egyháztörténeti szemle 11. évf. 4. sz. (2010.) számában Kárpáti Zoltán Endre: A pálos rend visszatelepítésére tett kísérletek című cikkében rövid összefoglalót találunk a Pálosok visszatérésének történetéről és Pfeiffer küzdelmeiről, amit az ügyért folytatott:

https://epa.oszk.hu/03300/03307/00028/EPA03307_egyhaztorteneti_2010_04_058-078.htm

Ismét előkerülnek olyanok részéről alaptalan vádak, melyek csak gáncsolják a templomépítés ügyét, támadják a kápolnabizottságban betöltött szerepéért, mondván, hogy szabadkőműves volt, ami persze erős csúsztatás, de a pálos rend visszahívása melletti kiállásáért is éri bőven támadás. A korábban sziklatemplomi építkezést támogató Schmidt Miksa is perbe fogja, alaptalanul vádaskodva. A peres ügyről tudósít az Esti Kurír 1934. február 25-én megjelent lapszáma:

Esti Kurír 1934

1934 a Pálosok visszatelepülése Budára, a rend feloszlátása és a rendszerváltozás utáni újrakezdés

Természetesen nem maradt el a sok küzdés eredménye sem, ami a rend visszatelepülését eredményezte, idézet Kárpáti Zoltán Endre fenti 2010-es cikkéből:

*„Igazi szenzációnak számított, amikor harminc főből álló küldöttség indult el Częstochowába, hogy méltó módon eléje menjenek a visszatelepülésre készen álló pálosoknak. **Az egyház részéről a küldöttséget Žichy Gyula kalocsai érsek vezette, a magyar államot a delegációban Pfeiffer Gyula államtitkár képviselte.** Mellettük még több jelentős személy is részt vett a küldöttségben, mint például Budapest főpolgármestere, államtitkárok, egyházi személyek. Két napot töltöttek Krakóban, immár a pálosok között, majd továbbmentek Częstochowába. Kísérőnek P. Besnyő Gyulát és P. Żembrzusi Mihályt kapták. A Jasna Góra-i nemzeti zarándokhelyen megszokott a tömeg. Amikor a hívó nép megértette, hogy a magyar küldöttség szeretett pálosaikért jött, akiket egykor Opolei László vezetésével Márianosztra kolostorából telepítettek a Fényes Hegyre, hangos üdörléssel hullámzott végig: „Éljen Magyarország! Éljenek magyar testvéreink!” P. **Przedziecki Pius, a visszatelepítésben vállalt nagyarányú fáradozásaik jutalmaként Žichy Gyula kalocsai érseknek, Pfeiffer Gyulának, és Mosonyi Dénes prelátnak a konfráteri címet adományozta.**”*

Megtörtént a visszatérés 148 év után!

A Pálos konfraternitásról a rend honlapján olvashatunk. A Pálos Rend az egyetlen magyar alapítású és máig létező férfi szerzetesrend. Tagjai a katolikus egyházon belül,

szerzetesi közösségükben Istennek szentelt életre és embertársaik szolgálatára kötelezik el magukat. A XIV. század első felében hívták életre rendjük pasztorációs munkájának szerves kiegészítéseként a konfráterek intézményét. Jótevőiket - főleg a kolostoralapításokat támogató, birtokadományozó királyokat, főurakat, főpapokat és nemeseket - konfrátereiké fogadták. Ez annyit jelentett, hogy részeseivé tették őket mindazoknak a lelki kincseknek, amelyeket a Rend tagjai istenes életükkel maguknak szereztek. A konfraternitás fogalma alatt így a pálosok a hála jeléül adott tiszteletbeli rendtagságot értettek és érték mind a mai napig. **A rendszerváltozás után 2014-ben** Msgr. Darvas-Kozma József csíkszeredai esperes, plébános, Dr. Bózsöny Ferenc, **Tásnádi Tamás bányamérnök** nyerte el a konfráteri címet.

A Magyar Pálos Rend történetéből csak egy idézet Dr. Kisbán Emiltől, a rendi szellem magyar jellegéről. „Az egyes történelmi korok egyéniséget és szellemiséget alakító ereje közrejátszik a közös vonások kialakításában. Mégis a pálosok rendi szelleme a hazánkban megtelepedett többi rendével szemben már kezdettől, az alakulás pillanatától fogva a sajátosan magyar s nemzeti gondolat szolgálatában állt. Ezt igazolja az a tény, hogy hazánkban a IV. Ince (1243–1254) által Olaszországban összegyűjtött és IV. Sándor pápa által közös fő alá rendelt és Szent Ágoston regulái szerint élő több XIII. századi idegen eredetű ágostonrendi remetezárda, így a sárosi, szépesi és podhradi, a szorosan vett remeteélet terjesztői voltak, mégis hamarosan elpusztultak. Nem voltak életképesek, mert a magyarság nem rokonszenvezett velük, jóllehet előbb kaptak szentszéki jóváhagyást, mint a pálos kolostorok s az idegen országokban is nagyon elterjedtek. Az előbbieké idegenből behozott, s itt magyarrá változott szellem, az utóbbié gyökerében magyar. Az ősmagyar televény termelte ki magából a rendet, s szelleme tulajdonképpen a magyar szellem gondolkodás- és érzésvilágának hű kifejezője. A pálosok, ezek a főképp Pilis, Vértes és Mecsek vidékéről toborzott színmagyar remeték, a szemlélődésnek és lelki elmélyülésnek sajátosan magyar fajtát teremtettek meg és képviseltek. A nagy magány rendkívül érzékennyé tette lelkiületüket Isten dicsőségének és hatalmának észlelésére a természet minden megnyilatkozásában. Elmélyült lelkiületükkel a remeteszellem belső értékének emelésére törekedtek, a bűnbánat külső cselekedeteinek nyilvánításával nem sokat törődtek. Sőt abban is különböztek a többi idegen szerzettől, hogy női kolostorok alapítására, ami gyakran igen sok veszéllyel járt, nem is gondoltak. Bennük a magyar vallásos néplélek indult fejlődésének útjára s ez a sajátos magyar talaj és légkör változásainak megfelelően alakult és változott a kolostori élet elzárt-ságában. Az idegen szellemiség hatásait távol tartotta magától, vagy magába olvasztva sajátosan és korszerűen magyarrá változtatta.”

A pálos Rend hazai újságjában a Fehér barát, a rendi értesítő című lapban két méltató írást is kiemelhetünk Pfeiffernek a rendi életben annak magyarországi újjáélesztésében betöltött szerepéről:

Egy pálos konfráter jubileumára írta Dr. Kisbán Emil 1940-ben:

https://epa.oszk.hu/01800/01890/00007/pdf/FB_EPA01890_03_02_1940_juni-us_09.pdf

Idézet a méltatásból: „A Gondviselés, irgalmából ma már 70-ik évében levő Pfeiffer- Gyula ny. h. államtitkár nagy alkotásokra tekinthet vissza. Lelkének sugárzó vallásos meggyőződése és világos hivatástudata a magyar Pálosrend új életre hívása terén küldetészerű egyéniséggé avatta. Az ő szép célkitűzései és önzetlen fáradozása nélkül egyetlen magyar eredetű rendünk nem térhetett volna

vissza a lengyel földről, ahol II. József eltörölő rendelete után második hazát talált.”

P. Besnyő Gyula o. S. P megemlékezése Pfeiffer munkásságáról 1944-ben:
https://epa.oszk.hu/01800/01890/00034/pdf/a_feher_barat_07_05_1944_majus.pdf

Idézet a cikkből: „Pfeiffer Gyula ny. h. államtitkár a megkezdett úton nem állt meg. Hihetetlen akaraterővel és munkabírással folytatta a befejezésig a rendház építését. Szinte fanatikusan bízott, hogy Szűz Mária segítségével a még mindig nagy nehézségeket legyőzi. Le is győzte. Szerényen csak «Szűz Mária eszközének» nevezte magát. Kitűnő eszköznek bizonyult. Nélküle bajosan jöhettek volna vissza a pálosok Magyarországra.”

Pfeiffer is írt cikket a lapba 1943-ban:

https://epa.oszk.hu/01800/01890/00020/pdf/FB_EPA01890_06_03_1943_marcius_25-27.pdf

Ebből kiemelendő az alábbi gondolat: „Különös, hogy a limpiasi Krisztus mindenkire mélyes hatást gyakorol és itt a limpiasi feszület előtt történnek a legtöbb megtérések. Kedves Testvérek, a most elmondottakból láthatjátok és az a sok-sok csodálatos meghallgatás, testi-lelki gyógyulás és megtérés, mely a Szikla templomban Magyarország Nagyasszonyának, a Boldogságos Szent Szűznek közbenjárására nap nap mellett történik, világosan és félreérthetetlenül igazolja, hogy a Lourdes—Limpiasi zárándoklat méltó gyümölcsöket termelt és első gyümölcse Magyarország Nagyasszonya kegyhelyének, a Szent Gellérthegyi Sziklatemplom megépítése volt.”

A rendi élet újjászerveződése és újbóli felvirágzása a történelmi viharok miatt történelmi léptékekkel csak néhány pillanatig tarthatott. A világháborút követő új rendszer ateista egyházellenes ideológiája nem engedte a további működést, jogszabállyal - mindössze 4 §-ból állóval - lehetetlenítették el a Pálosok működését is.

1950. évi 34. számú törvényerejű rendelet

A szerzetesrendek működési engedélyéről

1. § A Magyar Népköztársaság területén a szerzetesrendek működési engedélye ennek a törvényerejű rendeletnek hatálybalépésével megszűnik. Nem vonatkozik ez a rendelkezés a katolikus egyházi iskolákban a tanítás ellátására szükséges megfelelő számú férfi és női tanítórend működési engedélyére.

2. § Mindazok a szerzetesrendek, amelyek működési engedélyeinek hatálya az 1. § értelmében megszűnik, kötelesek működésüket a Magyar Népköztársaság területén ennek a törvényerejű rendeletnek hatálybalépésekor megszüntetni.

3. § A belügyminiszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértésben állapítja meg azt, hogy az 1. § alapján mely tanítórendek folytathatják működésüket.

4. § Ez a törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba; végrehajtásáról a belügyminiszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértésben gondoskodik annak figyelembevételével, hogy azoknak a szerzetesrendeknek tagjai, amelyeknek a jelen rendelet értelmében a működési engedélye megszűnik, három hónapon belül a volt rendházakat elhagyják.

Kiss Károly s. k.,

a Népköztársaság Elnöki Tanácsának helyettes elnöke.

Szabó Piroska s. k.,

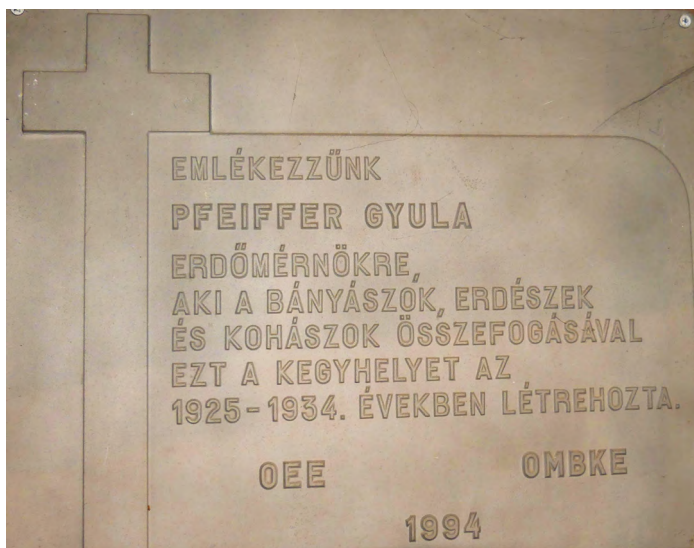
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára.

közlönyben megjelent: 1950.09.07

1951. március 26-án éjjel az Államvédelmi Hatóság emberei szinte betörték a budapesti kolostor ajtaját. A szerzeteseket egyetlen éjszaka alatt teherautókra rakták és elszállították. A Sziklatemplom a szerzetesek elhurcolása után még hosszú ideig üresen állt és pusztult, majd a hatvanas évek elején 1,5–2 méter vastagságú betonfallal a bejáratát elzárták. A templom helyén 1961-ben karsztvízmegfigyelő-állomást alakítottak ki, a kolostort pedig az Állami Balett Intézet kollégiumként használta. Végérvényesnek látszott a pusztulás, mely a templomot és a szerzetesrendet érte. Mégis, a rendszerváltás idején – mint annyiszor a történelmünkben – újból talpra állt a rend.

A rendszerváltozás utáni helyreállítási munkákban és a későbbi statikai feladatok elvégzésében is elvülhetetlen érdemei voltak Tasnádi Tamás bányamérnök kollégánknak, aki a rendnek 2014 óta Pfeifferhez hasonlóan konfrátere.

A Sziklatemplom legújabb fejezetének bányász-kohász, és erdész vonatkozásai kapcsán ki kell emelnünk, hogy méltó megemlékezésként Pfeiffer Gyula emléktáblát kapott a Gellért-hegyi sziklatemplomban. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel (OMBKE) közösen az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) a külső oltár mögött helyezett el egy Pfeiffer munkásságát méltató ún. préselt lemez táblát, melynek egyházi megáldására a magyarországi Pálos Rend Pfeiffer által kezdeményezett és szervezett első hazatértének 60. jubileuma adott méltó alkalmat. Máthé Péter atya fényes papi segédlettel celebrált ünnepi szentmisén áldotta meg. Evangéliumi szentbeszédében elismeréssel illette Pfeiffer elvülhetetlen érdemeit, vezető szerepét a templom és kolostor létesítésében, a rend elsőízbeni hazatértében. Hálával emlékezett meg a bányászok, erdészek, kohászok buzgó összefogásáról (Erdészeti Lapok 1994. 129. évf. 6. füzet).

Az emléktábla fotója (Mohai Elek felvétele, 2025.11.03)

Az OMBKE gyakorlatilag azóta is minden év december 4-én Szent Borbálának emléknapján ünnepi szentmisére hívja tagtársait, melyek elején mindig egy másik keresztény felekezethez tartozó lelkész, vagy inkább püspök, aki az ünnep és Advent kapcsán tart igehirdetést, amivel ökumenikus jelleget kap a szentmise. A házfőnök atyával együttmiséző főcelebráns pedig általában egy katolikus püspök atya, mint pl. az alábbi alkalmon, Székely János szombathelyi megyéspüspök, vele misézik Puskás Antal házfőnök atya.

A fotó 2018.12.04-én a készült, az igehirdetést Kondor Péter a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének püspöke tartotta.

Az OEE 2018 november 3-án invitálta először a tagtársakat és azóta is minden évben az OEE szándékára mondat szentmisét Szent Hubertus püspök védőszentünk emléknapján. Az alábbi fotón az első ilyen alkalom az OMBKE és az OEE vezetőségi tagjaival, háttérben a „Limpiai” kereszt és az OEE zászlaja, valamint a MEVME másolati zászlaja a szembemiséző oltár két oldalán (fotó: Mohai Elek)

2025-ben is tartotta az erdészek csoportja a közös fotó elkészítésének szokását a templom Szent István termében:

Középpütt Csóka János házfőnök atya (fotó: Lantos Róza)

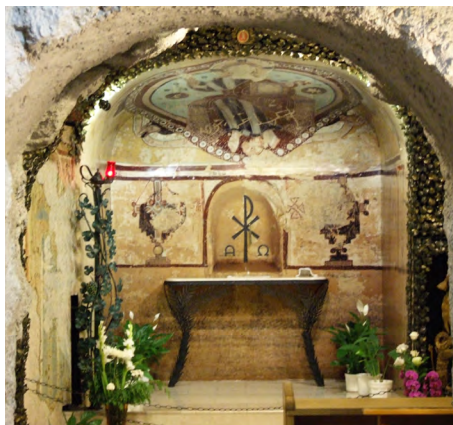
S még néhány fotó a templomról:

2022.11.03. Pál Csaba atya szentmiséje, a főhajójában a Limpiai kereszt, balra a MEVME jobbra az OEE zászlaj (fotó: Király Zoltán)

(Fotók: Mohai Elek)

Az attemplo tabernákuluma és a Sziklatemplom főbejárata a Szent Gellért térről (fotók: Mohai Elek)

Több kiadvány foglalkozott a rendszerváltozás után is a Magyarok Nagyasszonya Sziklatemplom történetével és a benne rejlő képzőművészeti szépségekkel is.

Az OEE Vértesi Helyi Csoportjának tagjai – köztük tataiak is – Szent Hubertus védőszentünk emléknapján mindig elviszik a MEVME egykori zászlájának másolatát az ünnepi szentmisére így emlékezünk a templom megálmodójára és alapítójára Pfeiffer Gyulára, aki egykor a MEVME fővédnöke volt.

Ennek apropóján egy tatai tanárnő, Varga Istvánné nagyon szép kivitelű templomot bemutató kiadványára szeretnénk föl hívni a figyelmet, mely az alábbi PDF-ben olvasható:

Varga Istvánné: Sziklatemplom

Nem szabad megfeledkeznünk a **Pálos rend** alapítójáról sem, **Boldog Özsébről**. 2026-ban van 770-ik évfordulója az 1256. évi esztergomi zsinatnak, ahol mint tartományfőnök vett részt. A zsinati jegyzőkönyvet így írta alá: „*Eusebius prior prov. Ord. S. Pauli Primi Eremitae*” (Özséb, Első Remete Szent Pál rendjének provinciális perjele). Ebből a hivatalos elnevezésből rövidült le és lett a rend neve: **pálosok**.

Pfeiffer Gyula budapesti tartózkodása, további emlékhelyei

Pfeiffer minisztériumi hivatali idején sokáig Pesten lakott az akkori Sziget utca 38-ban. Az épület ma is áll, a XIII. kerület Újlipótváros városrészében található, ma Radnóti Miklós utca nevet és ugyancsak a 38. házszámot viseli, saroképület, a Pozsonyi és Radnóti utcák sarkán áll.

Erdészeti Főosztály-főnökké történt kinevezése idején, 1928-ban többedmagával döntött úgy, hogy társasház építésbe kezd, a tervezéssel a kor egyik ismert építóművészt dr. Möller Károly műegyetemi tanárt bízták meg.

Az épület akkoriban az I. kerület Maros utca 3. számot kapta, később a XII. kerület kialakításával közigazgatásilag átkerült az I. kerületből a XII. kerületbe. Buda ostromakor a kárt szenvedett épületet át-, illetve összeépítették az 5-ös házszámmal, jelenleg a kerületi rendőrkapitányság használatában áll mindkét épület. Az épület eredeti homlokzattervét a XII. Kerületi Önkormányzat illetékesei bocsátották rendelkezésünkre.

A Maros u. 3-5 számú épület (XII. ker. Rendőrkapitányság) épülete a következő oldalon kévv felvételen látható (fotó: Zátonyi Imre).

Egy érdekes dokumentum is előkerült a Maros utcai ingatlan építéséről, ez a Maros u. 3 lakás-alapszerződése:

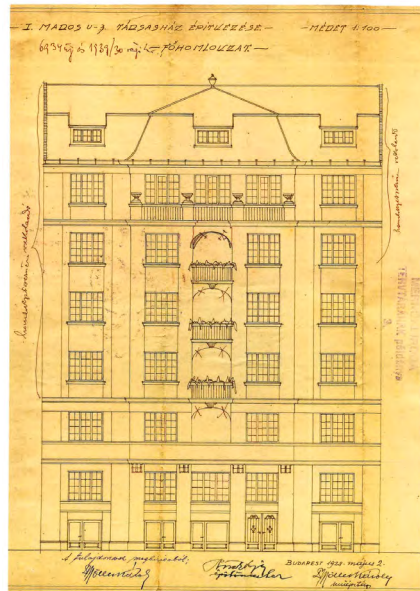
<https://archives.hungaricana.hu/hu/lear/Kozjegyzoi/466307/?list=eyJxdWVyeSI6ICJJEQjooSogaSkVHWVpPSSkifQ>

A szerződésben szereplő nevek mind jól csengő nevek. Kaán, Véssei és Tárczy pedig kollégák voltak Pfeifferrel a minisztériumban, sőt ezek szerint jó, baráti viszonyban lehettek.

Maga a társasház a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény munkatársai szerint már 1928-ban felépült, ahová 1929. májusában Pfeifferék az elsők közt be is költöztek.

(Fotó: Dr. Schweighardt Éva)

A Pfeiffer házaspár tragikus elhalálozása az ostrom idején

Jerome René az Erdészeti Lapok 1994. évi 6. számában kiegészítette Pfeiffer Gyula elhalálozásának eddig feltételezett és ismert körülményeit:

„Páter Máthé T. Péter rendfőnöki megbízott idén, január 14-i hozzánk intézett levelében Pfeiffer nem egészen tisztázott elhalálozási körülményeihez ad újabb adatokat: „Az akkori időben ott élő rendtársam szerint az ostrom kezdetén, karácsony tájban Besnyő Gyula, akkori házfőnök meghívta »Gyula bácsit, jöjjön be a Sziklába, mert azt bombabiztosnak ítélték. Többen is bemenekültek akkor oda. Sajnos »Gyula bácsi« és felesége nem fogadták el a felkínált óvóhelyet, maradtak a lakásukban. A Déli Pályaudvar bombázása alkalmával a közeli Maros utcára szóródott bombaszőnyeg elsodorta lakásukat. Valóban, az első verzió szerint itt estek áldozatul. Ismerőseink azonban úgy tudták, hogy átélték a bombázást és később, menekülés közben, a Budai-hegyekben estek a háború áldozatául.”

Elképzelhető az utóbbi verzió is, hiszen sokan nem is a bombázások ágyúzások miatt lelték halálukat, pl. a műépítész Möller Károlyt brutális kegyetlenséggel egyszerűen kivégezték a szovjet katonák, ilyen a menekülésben lévő civilekkel is könnyen megtörténhetett. Vélhetőleg mégis inkább az a valószínű, hogy a

*Az emlékmű, a városmajori Jézus szíve templom előtt
(Fotó: Zátanyi Imre)*

A Pfeiffer házaspár nevei az emlékművön

bombázások során veszthették életüket, a lakóhelyükön, vagy annak közelében történhetett a tragikus esemény, a környéken akkoriban elhunytakra vonatkozó kutatások alapján erre az eredményre jutottak. A 2022-ben, a második világháború hegyvidéki áldozatainak emlékművére ezért az itt elhunytak közé került fel a házaspár neve.

A budai ostrom idején sokan hunytak el úgy, hogy annak pontos ideje, vagy körülményei nem voltak ismertek. Ezért a Kormány rendeletben szabályozta az ilyen esetekben történő holtta nyilvánítás szabályait, ez volt a 12200/1948. (XII. 4.) Korm. rendelet. A rendelet 3. § (2) bekezdés szerint, ha a halál beálltának valószínű idejére semmi adat sem áll rendelkezésre, a halál idejéül az eltűnést követő hónap tizenötödik napját kell megállapítani.

A rendelet 4. § (1) bekezdése szerint, az eljárás a járásbíróság hatáskörébe tartozik és arra kizárólag az a járásbíróság illetékes, amelynek területén az a község (város) fekszik, ahol az eltűntnek utolsó belföldi lakóhelye, illetőleg ennek hiányában utolsó állandó tartózkodási helye volt, belföldi lakó- vagy tartózkodási hely hiányában kizárólag az a járásbíróság illetékes, amelynek területén az a község (város) fekszik, ahol az eltűntnek vagyona, illetőleg vagyonának túlnyomó része van.

A fenti jogszabályi előírásoknak megfelelően az ő esetükben a holtta nyilvánítási eljárást a Budapest I-III. kerületi járásbíróság folytatta le és hozta meg róla Pk. III. 59565/1948/9 számú végzését, az elhalálozásuk napját 1945. február 15-i dátummal adta meg. Sajnos e végzés teljes tartalma nem maradt fenn.

I-III Kerületi Járásbíróság - Halottak 1949

Jerome René végül azzal zárja gondolatait az 1994-es cikkében, hogy **„Pfeifferék elhalálozásának bármelyik változatot is fogadjuk el, mindenképp szakmánk hősi halottjai. Nyughelyük ismeretlen, felette síremlék nem áll, hogy adott körülményeknek és képességeknek maradéktalan kihasználására buzdítsa az utódokat. Ez vezette egyesületünk elnökségét, hogy élete fő művében - a sziklatemplomban - állítson közösen az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel emléktáblát.”**

Pfeiffer Gyula erdőmérnökben olyan lelkületű kollégára ismerhettünk, aki mindig kész volt az igaz ügyek, a jó ügyek mellé állni. Kora gyermekkorában elvesztette édesapját, ami kemény helytállásra sarkallta már fiatal korában. Pécs, ahol született, tele van mai napiglan a Pálos atyák magyar történelmünkben mély nyomot hagyó emlékeivel, ami beleivódott az ő ifjúi lelkületébe is.

Vallásos nevelése, Istenbe vetett hite és Szűzanya iránti tisztelete vezette az 1924-es Lourdesbe vivő zárandoklatra. A zárandokhely akkorra már egészen nagy tömegeket vonzott, csodás gyógyulások és megtérések helyszíne volt. Pfeiffernek is szüksége volt lelki gyógyulásra, ő is nehezen tudta feldolgozni az országunkat ért trianoni békediktátum miatti területvesztés okozta lelki fájdalmat, traumát, ami a szakmák közül is elsősorban erdész szakmánkat sújtotta. Istenhitében és a Szűzanya iránti tiszteletében megerősítve érkezett haza. A Sziklatemplom építésébe már úgy vágott bele, hogy lelkében tudatosan egyesítette azt, hogy a Szűzanya minden bűntől mentes volt fogantatásának pillanatától kezdve - ezt ünnepeljük december 8-án, a szeplőtelen fogantatás emléknapján - és azt, hogy Őhozzá, a Magyarok Nagyasszonyához - ennek emléknapját ünnepeljük október 8-án - bizalommal fordulhatunk kéréseinkkel, és Ő biztosan segíteni fog bennünket!

Sok támadás is érte, hiszen kemény munkája nagyon nagy sikereket hozott a magyar erdőszetnek, amivel persze együtt járt az irigykedők számának egyre gyarapodó gáncsoskodása is.

A Sziklatemplom felépítése és a Pálos Rend visszatelepítése pedig gyógyír volt a nemzetünket ért idegen hatalmak által elkövetett megaláztatásokra is. Olyan szerencsés lelkületű, tehetségű, kiváló adományokkal rendelkező ember volt, aki a feladat megoldását szinte vizuálisan előre megkomponálta, és rendkívül igényesen az építésszet nyelvén kivitelezte, illetve kiviteleztetette, jó vezetőként az elképzeléseit a legnehezebb akadályok ellenére is véghezvitte.

Remete Szent Pál fejereklyéjét II. Lajos (aki egyben cseh király is volt) 1522-ben hazánkba hozatta, s az is Budaszentlőrincre, a test mellé került. (Innen később Mohács idejében Trencsénbe vitték, ami leégett, s talán vele égtek Remete Szent Pál ereklyéi is.)

Remete Szent Pál tisztelete kitüntetett volt hazánkban, lévén a magyar alapítású pálos rend védőszentjét tisztelte benne a nemzet.

A fenti idézet alapján talán nem túlzás azt mondani, hogy Pfeifferék halálukban is, a földi maradványaik sorsát illetően is osztoztak Remete Szent Pál földi maradványai sorsában, az ő testük is így, ismeretlenül, de eggyé vált a magyar földdel, amit szerettek, amiért küzdöttek.

Bár nem pálos, hanem piarista szerzetes volt Sík Sándor, egy nagyon szép versével, ami az előbbi gondolatokat bontja ki, csak sokkal szebben, költőien, zárjuk megemlékezésünket.

Sík Sándor:
Magyarok Nagyasszonya

Édesanya, boldog anya,
Virágszülő Szűzmária,
Világraszült virágodnak,
Ajánlj minket szent Fiadnak.

Ha nem ajánlsz, hova menjünk?
Nincs egy izrom épség bennünk.
Minden épet, minden szépet
Fölfaltak a cudar évek.

Mind a tíz bűnnel komáztunk,
Belzebúbbal paroláztunk,
Ami csepp jó maradt bennünk,
Lemarta az idegen bűn.

Csúfra mégis megmaradtunk,
Nem nyílt meg a föld alattunk,
Kikerültük a koporsót,
Itt vagyunk most, legutolsók,

Legutolsók a világnak,
Kik a szívünkbe nem látnak,
De tenálad, Asszonyunknál,
Tudjuk, hogy csak irgalom vár.

Eddig is mint nyitott könyvben,
Úgy olvastál a szívünkben.
Bűneinket végigsírtad,
De itélni föl nem írtad.

Te látod, hogy szívünk marja
A bűnbánat jeges karma,
Pislog már a keserűség
Hamvából a régi hűség.

Már a régi hit is mozdul,
A meleg vér meg-megpozsdul.
Ami szégyenünkre váltott,
Szemünkről már hull a hályog.

Látjuk már, hogy mi rossz, mi jó,
Tudjuk, mi féltetni való.
Sereglünk a Krisztus elé,
De hogy álljunk szeme elé?

Mit mondjunk, ha reá kérdez?
Szólj helyettünk, anyánk édes,
Annyit mondj csak: rosszak vagyunk,
De mégis a tied vagyunk.

Adományozók, támogatók

Úgy illő, hogy a megemlékezést támogatókról sem feledkezzünk meg, akiknek a kiadvány megjelenését megköszönjük!

Különösen szeretnénk köszönetünket kifejezni:

- Vértesserdő Zrt.
- Északerdő Zrt.
- ERDÉSZEK A VÉRTES ÉRTÉKEIÉRT EGYESÜLET
- Magyar Nemzeti Levéltár Baranya Vármegyei Levéltára,
Vargháné Szántó Ágnes főlevéltáros
- Soproni Egyetem Központi Könyvtár és Levéltár Központi Levéltára,
Sági Éva Ph.D. levéltárvezető
- Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár
Lóczy Tamás
- Varga István Tata
- Magyar Pálos Rend, Budapest Magyarok Nagyasszonya Sziklatemploma,
P. Csóka János házfőnök
- Bózsó Gyula erdőmérnök Északerdő Zrt
- Tasnádi Tamás bányamérnök a Rend konfrátére
- Király Zoltán, Vértesserdő Zrt.
- Lantos Róza, Vértesserdő Zrt.
- Szabó Szabolcs erdőmérnök, Agrárminisztérium Erdőrendezési Főosztály
részére.

JÓ SZERENCSE! ÜDV AZ ERDÉSZNEK!

ERDÉSZEK A VÉRTES ÉRTÉKEIÉRT EGYESÜLET
TATABÁNYA
2026

